

Balzsamfa (*Myroxylon balsamum*)

Myroxylon balsamum (L.) Harms var. *balsamum*
Image processed by Thomas Schoepke
www.plant-pictures.de

- **Rendszertani besorolás:**
Fabaceae (pillangósvirágúak),
- **Származás:**
Közép-, Dél-Amerika,
- **Botanika:**
10-15 m magas fa,
széles, elliptikus levelek,
hüvelytermés.

M. balsamum var. *pereirae* - perubalzsamfa

M. balsamum var. *balsamum deleatus* –
tolubalzsamfa

- **Drog:**
balzsam (*Balsamum peruvianum*,
Balsamum toltanum),
- **Hatóanyag:**
cinnamein,
gyanta,
fahéjsav,
vanillin.

- **Farmakológiai hatás:**
antiszeptikus, regeneráló, gyulladáscsökkentő,
tolubalzsam: + köptető,

- **Felhasználás:**
perubalzsam: bőrbetegségekre, ízületi
gyulladásra – csak külsőleg, nagy adagban
bőrirritáló,
tolubalzsam: belsőleg – antiszeptikus, köptető,
külsőleg – légúti hurutra
illatszeripar (fixáló).

Roobos (*Aspalathus linearis*)

- **Rendszertani besorolás:**
Fabaceae (pillangósvirágúak),
- **Származás:**
D-Afrika,
- **Botanika:**
1,5-2 m magas cserje,
kicsi, hegyes, tűszerű levelek,
sárga virág,
hüvelytermés.

• **Drog:**

hajtás (*Aspalathi linearis herba*),

• **Hatóanyag:**

flavonoidok,
ásványi anyagok (Ca, Mg, Mn, F, Zn, Cu),
cseranyagok,

• **Farmakológiai hatás:**

antioxidáns, gyulladáscsökkentő, enyhe görcsoldó,

• **Felhasználás:**

tea: tonizáló, gyulladáscsökkentő, görcsoldó,
külsőleg: bőrbetegségekre (pl. ekcéma,
pikkelysömör).

Rooibos feldolgozás:

- zsenge hajtások levágása, zúzása, aprítása,
- halmokba rakva fermentálás,
- gőzölés (sterilizálás),
- szárítás.

Ginzengfajok (*Panax* spp.)

Ázsiai (koreai v. kínai) ginzeng (*P. ginseng*)

Amerikai ginzeng (*P. quinquefolius*)

• **Rendszertani besorolás:**

Araliaceae (borostyánfélék) ,

• **Származás:**

K-Ázsia (ázsiai g.),

É-Amerika (amerikai g.)

• **Botanika:**

évelő, lágyszárú,

halványárga gyökér és rizóma („embergyökér”),

40-80 cm magas szár,

tenyeresen összetett levelek (max. 4),

ernyővirágzat,

csonthéjas bogyótermés.

Egyéb „ginzeng”-fajok:

Panax pseudoginseng* var. *notoginseng
(hamisginzeng)

Eleutherococcus senticosus (tajgagyökér,
szibériai ginzeng)

Gynostemma pentaphyllum (déli ginzeng)

Lepidium meyenii (perui ginzeng)

Oplopanax horridus (alaszikai ginzeng)

Pfaffia paniculata (brazil ginzeng)

Withania somnifera (indiai ginzeng)

Angelica sinensis (női ginzeng)

Panax notoginseng

• **Drog:**

gyökér (*Ginseng radix*),

• **Hatóanyag:**

szaponinok 0,8-5% (ginzenozidok),

poliszacharidok,

illóolaj (0,05%),

zsírsavak (linol-, linolén-, palmitin-, olajsav),

vitaminok,

szterolok,

kumarin.

• **Farmakológiai hatás:**

immunstimuláns, aktiváló, tumorellenes, antivirális, antioxidáns, enyhe fájdalomcsillapító

• **Felhasználás:**

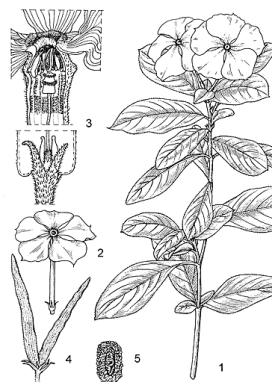
étvágyserkentő, afrodisziákum, geriátrikum, fizikai és szellemi teljesítőképesség fokozására.

Termesztés

- tápanyag- és vízigényes,
- árnyékolás!
- szaporítás: magról (rétegezett),
- magvetés ősszel – mulccsal takarás tavaszig,
- kiültetés: 1-2 éves palánta,
- 3 évesen hoz virágot,
- 4-6 évesen vetőmag és gyökér betakarítása,
- hozam:
2-5 t/ha (ázsiai g.), 1,7-2,5 t/ha (amerikai g.).

- **friss ginzeng:** max. 4 éves gyökér, frissen,
- **fehér ginzeng:** 4-6 éves gyökér, hámozás, napon szárítás,
- **„sunginseng”:** 4-6 éves gyökér, gőzölés (120°C, 3 óra), majd szárítás,
- **vörös ginzeng:** min. 6 éves gyökér, gőzölés (100°C), majd szárítás,
- egészben, szeletelve, présnedv, kivonat (tinktúra vagy vizes), por, tea, tableta, kapszula ...

Rózsameténg (*Catharanthus roseus*)

• **Rendszertani besorolás:**

Apocynaceae (meténgfélék),

• **Származás:**

Madagaszkár,

• **Botanika:**

évelő lágyszárú, (nálunk egyéves),
30-60 cm magas szár,
olajzöld, fénylő, bőrnemű levél,
rózsaszín v. fehér virág levélhónaljban,
egyesével,
tüszőtermés.

• **Drog:**

levél (*Catharanthus folium*),
gyökér (*Catharanthus radix*),

• **Hatóanyag:**

alkaloidok (több mint 100-féle)
(levél: vinblasztin, vinkrisztin, vinleurozin,
gyökér: raubazin),
cseranyag,
pektin.

• **Farmakológiai hatás:**

vércukorszint-csökkentő, antiszeptikus, sejtosztódás, DNS- és RNS-szintézis gátlása (levél), értágító (gyökér).

• **Felhasználás:**

daganatos megbetegedések (főleg gyermek-leukémia) kezelésére (levél), gyógyszeripar (vinblasztin, vinkrisztin előállítás) értágító szer, vérkeringési zavarokra (gyökér).

Rauvolfia serpentina

• **Rendszertani besorolás:**

Apocynaceae (meténgfélék),

• **Származás:**

India, Pakisztán, D-Vietnam,

• **Botanika:**

kúszó cserje,
fehér kéreg,
elliptikus levél (8-18 cm hosszú, 4-6 cm széles),
bogernyős virágzat (fehér v. rózsaszín virág),
csonthéjas termés.

• **Drog:**

gyökér (*Rauvolfiae serpentinae radix*),

• **Hatóanyag:**

alkaloidok (szerpentin, reszerpin, reszepidin,
johimbin, ajmalicin, tetrafillin...),
gyanta,
keményítő,
zsírsavak...

• **Farmakológiai hatás:**

nyugtató, vérnyomáscsökkentő, hőmérséklet-szabályozó, hipnotikus,

• **Felhasználás:**

vérnyomáscsökkentő, nyugtató szer.